

De gemeentetoelage aan de politiezones

De lokale politie telt 106 Vlaamse politiezones. Haast elk jaar vinden er fusies van politiezones plaats, vaak naar aanleiding van fusies van gemeenten die op zoek zijn naar schaalgrootte. Soms geven gemeentefusies ook aanleiding tot defusies van politiezones. De afbakening van de referentieregio's in Vlaanderen (zie fiche 4) vormt hierbij de leidraad.

De burgemeester is bevoegd voor de naleving van de openbare orde in de gemeente als hoofd van de lokale politie (zie fiche 6). Een politiezone staat in voor de veiligheid in meerdere gemeenten. In stedelijke gebieden valt hun actieradius samen met het grondgebied van één enkele gemeente.

De politiezones beschikken over een eigen autonomie en hun werking wordt door federale normen en wetten bepaald. Zones stellen een specifieke begroting en jaarrekening op, volgens het vroegere model van de Nieuwe Gemeenteboekhouding. In Vlaanderen werken lokale besturen sinds 2014 volgens het BBC-model (zie fiche 9).

Tot in 2001 beheerde elke gemeente nog haar eigen politiekorps. De politiehervorming (federale wet van 7 december 1998) reorganiseerde dit grondig sinds 2002, met als doel een geïntegreerde politie tot stand te brengen van de federale en lokale politiediensten.

Financiering

Een politiezone valt terug op 2 belangrijke financieringsbronnen: de federale dotatie(s) en de gemeentetoelage. De federale dotatie bestaat uit een hoofdotatie en aanvullende dotaties.

De gemeenteraad/raden keuren de (gedeelde) gemeentetoelage aan het politiekorps goed. De dotatie schrijft de gemeente in bij de toegestane werkingssubsidies (zie fiche 21). Het gaat om een verplichte uitgave, omdat de wet voorschrijft dat de begroting van de politiezone in geen geval een deficitair saldo of een fictief evenwicht of overschot mag vertonen. De toelage van de gemeente(n) vult met andere woorden eventuele tekorten aan.

Omdat het grootste deel van de uitgaven bij de politiezones naar personeelskosten gaan, leidt inflatie tot steeds hogere dotaties. Zeker als de federale dotaties aan de zones niet geïndexeerd worden, lopen de kosten voor de zones (en bijgevolg voor de gemeenten) verder op.

Die financiering van de politie- en hulpverleningszones kost de gemeenten steeds meer. Over de volledige bestuursperiode is de gemeentetoelage voor de politiezones met gemiddeld 5,7% per jaar toegenomen. Voor de hulpverleningszones (brandweerzones) is dat 4,8%. Gemiddeld gaat in 2024 respectievelijk 193 en 61 euro per inwoner naar politie- en hulpverleningszones.

Dit is een stijging van 3,5% en 3,9%. De totale uitgaven voor werkingssubsidies (toelages) nemen in 2024 matig toe (+3,3%), met bijna 100 miljoen euro, waarvan 84 miljoen euro bestemd is voor de politiezones.

Enkele cijfers

- In 2024 bedraagt de gemeentetoelage aan de politiezone in Vlaanderen gemiddeld 193 euro per inwoner.
- De toelage aan de politiezone is met 42% van de werkingssubsidies de grootste toegekende toelage van de gemeente. Gemiddeld gaat 9% van de totale exploitatie-uitgaven van gemeenten naar de politiezone.
- In 2024 nam de gemeentetoelage aan de Vlaamse politiezones matig toe (+3,9%), met 84 miljoen euro om te eindigen op een totale dotatie van 1,3 miljard euro.